

WAT IS DE WAARDE VAN DE CONTROLE- VERKLARING?

VOOR VRIJ ONDERNEMEN

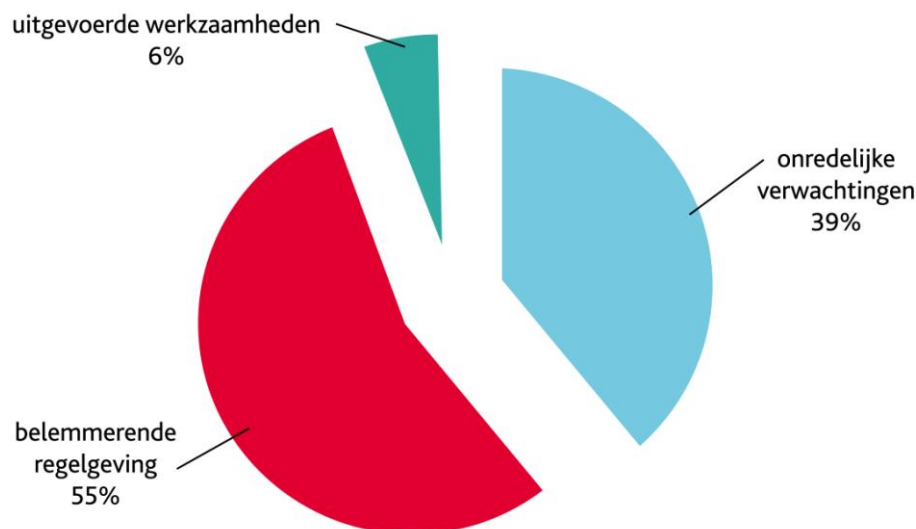
WAT IS DE WAARDE VAN DE CONTROLEVERKLARING?

Het accountantsberoep ligt als gevolg van de financiële crisis onder vuur. Over de reikwijdte van de accountantscontrole en hoe de accountant in zijn controleverklaring over zijn werkzaamheden rapporteert, is veel discussie. Vaak blijkt er een kloof te bestaan tussen wat een accountant daadwerkelijk doet en verklaart en wat ondernemers (opdrachtgevers) en gebruikers van jaarrekeningen van de accountant verwachten. BDO heeft door middel van enquêtes de verwachtingskloof blootgelegd om op basis daarvan te zoeken naar mogelijkheden om die kloof te overbruggen. In totaal zijn ruim 300 ondernemers in het midden- en kleinbedrijf, bankiers, investeerders en accountants in het onderzoek betrokken.

De verwachtingskloof

Het onderzoek laat zien dat de verwachtingskloof tussen wat de samenleving (ondernemers en jaarrekeninggebruikers) van de accountant verwacht en wat de accountant daadwerkelijk doet voor het grootste deel (55%) lijkt te worden veroorzaakt door belemmerende regelgeving. Accountants zijn immers gebonden aan gedrags- en beroepsregels - bijvoorbeeld over onafhankelijkheid en geheimhouding - die hen beperken om bepaalde (combinaties van) diensten te verlenen. Daarnaast lijken ook onredelijke verwachtingen (39%) een belangrijke belemmering te vormen voor het overbruggen van de verwachtingskloof. Dat zijn verwachtingen van de samenleving die het accountantsberoep niet kan waarmaken, bijvoorbeeld het garanderen dat bij ondernemingen waarvan de jaarrekening is gecontroleerd geen fraude is gepleegd of dat bij de jaarrekeningcontrole altijd alle transacties worden geverifieerd. De resterende 6% kunnen worden toegeschreven aan gepercipieerde tekortkomingen in de door accountants uitgevoerde werkzaamheden.

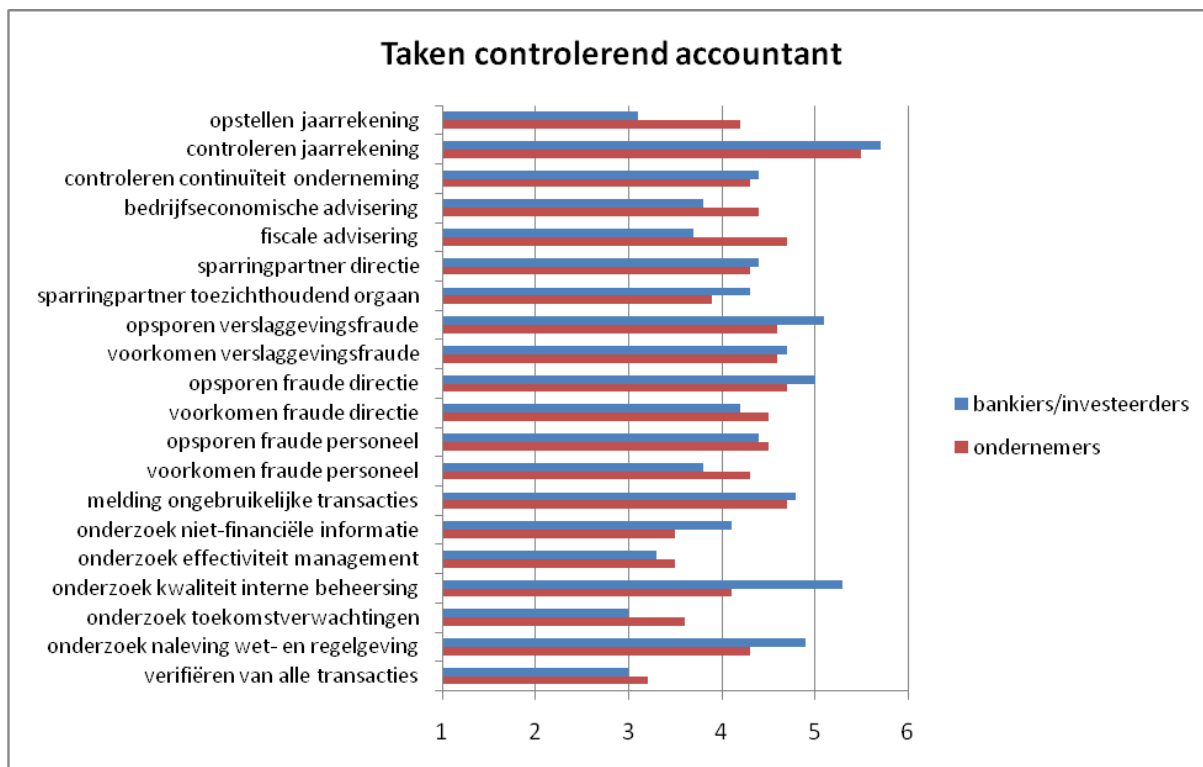
De verwachtingskloof

Taken controlerend accountant

In het onderzoek is de respondenten gevraagd op een schaal van 1-6 aan te geven hoe belangrijk zij een aantal opgesomde taken vinden, waarbij 1 staat voor 'niet de taak van de accountant' en 6 voor 'zeer belangrijke taak van de accountant'. Uit onderstaande tabel is af te leiden dat de taken die door ondernemers in het midden- en kleinbedrijf aan de accountant worden toegedicht, veel verder gaan dan alleen de controle van de jaarrekening. De accountant wordt gezien als een belangrijk adviseur en sparringpartner van de directie. Daarnaast speelt de accountant in de ogen van ondernemers een belangrijke rol bij het opsporen van fraude.

De bankiers/investeerders zien voor de controlerend accountant naast fraudedetectie ook een belangrijke rol weggelegd op het gebied van de interne beheersing en de naleving van wet- en regelgeving.

Gebruik controleverklaring

De controleverklaring wordt in haar geheel gelezen door 46% van de bankiers/investeerdere en 55% van de ondernemers die in het onderzoek hebben geparticipeerd. Daarnaast zegt 43% van de bankiers/investeerdere en 27% van de ondernemers uitsluitend te hebben kennisgenomen van de oordeelparagraaf (conclusie) van de controleverklaring. Zowel van de bankiers/investeerdere als de ondernemers zegt circa 10% de controleverklaring helemaal niet te hebben gelezen. De helft van de bankiers/investeerdere geeft hiervoor als reden dat het om een standaardtekst gaat zonder toegevoegde waarde en 9% geeft als reden dat het toch altijd een goedkeurende controleverklaring is. Bij de ondernemers zijn de percentages respectievelijk 58 en 18.

Beoordelingsverklaring versus controleverklaring

Het onderzoek laat zien dat het verschil tussen de controle en de beoordeling van de jaarrekening door een accountant voor respondenten niet altijd duidelijk is. De beoordeling van de jaarrekening gaat minder ver en biedt minder zekerheid over de getrouwheid van de financiële informatieverschaffing. Toch kent circa 40% van de bankiers/investeerdere en ondernemers dezelfde mate van zekerheid toe aan een beoordelingsverklaring als aan een controleverklaring. Ook opvallend is dat ongeveer een op de zes bankiers/investeerdere en ondernemers aan de beoordelingsverklaring zelfs een hogere mate van zekerheid lijkt te ontleen dan aan de controleverklaring.

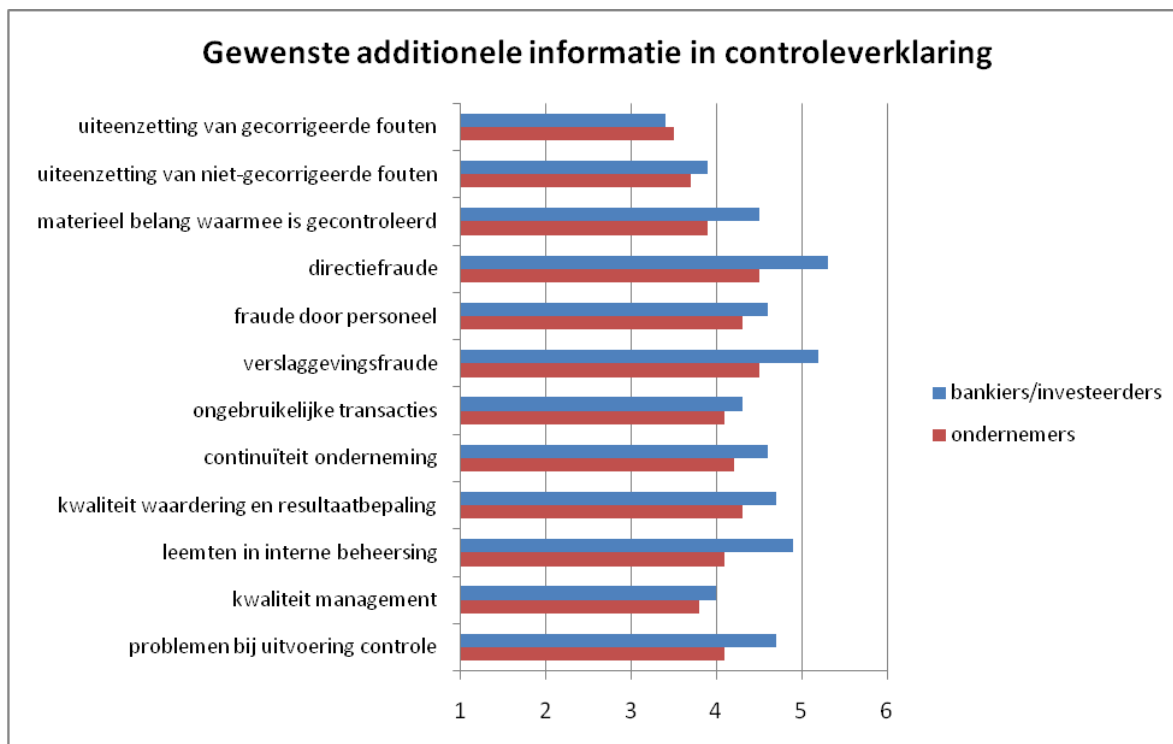
Generatie-effect

Jongere bankiers/investeerdere en ondernemers lijken minder het belang van accountantscontrole te zien en minder goed op de hoogte van de rol van de accountant.

Meer informatie in controleverklaring

De respondenten in het onderzoek geven aan dat een betere wijze van communiceren de verwachtingskloof kan verkleinen. Dat begint met een duidelijke en heldere taal. Daarnaast is er de wens dat de accountant meer specifieke informatie opneemt en niet uitsluitend vasthoudt aan de standaardformulering van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA). Zelfs het starten met de oordeelsparagraaf (conclusie) die nu aan het einde van de controleverklaring wordt opgenomen, wordt al gezien als een verbetering.

Aan bankiers/investeerders en ondernemers is gevraagd om op een schaal van 1-6 aan te geven hoe belangrijk zij een aantal, in de controleverklaring op te nemen additionele informatie-elementen vinden. Daarbij staat 1 voor 'helemaal niet belangrijk' en 6 voor 'zeer belangrijk'. Hieruit kan worden afgeleid dat meer informatie over de door de accountant uitgevoerde werkzaamheden en de bevindingen van de accountant de verwachtingskloof aanzienlijk kan verkleinen.

Verkleinen van verwachtingskloof

Het blijkt dat zodra de accountant meer informatie verstrekt over de uitgevoerde werkzaamheden, zodat het voor belanghebbenden duidelijk wordt wat de reikwijdte van de accountantscontrole is, de verwachtingskloof kan verkleinen. Hierbij valt te denken aan informatie over de nauwkeurigheid waarmee de accountant controleert, over eventuele problemen waarmee de accountant is geconfronteerd tijdens de uitvoering van de controle, over wat de accountant heeft gedaan ten aanzien van de detectie van fraude of over de beoordeling van de continuïteit van de bedrijfsactiviteiten.

Daarnaast kan het geven van meer informatie over de uitkomsten van de werkzaamheden van de accountant de verwachtingskloof reduceren. In de huidige controleverklaring doet de accountant alleen een uitspraak over het feit of de jaarrekening een getrouw beeld geeft en of die is opgemaakt in overeenstemming met de geldende verslaggevingsregels. In het onderzoek komt naar voren dat er daarnaast behoefte is aan een accountant die zich uitspreekt over zaken als de kwaliteit van de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling die de onderneming hanteert, leemten die hij constateert in de interne beheersing van de bedrijfsactiviteiten en fraudegevallen en andere onregelmatigheden die hij tegenkomt.

De controleverklaring kan alleen worden aangepast met wijzigingen in wet- en regelgeving. Om ervoor te zorgen dat het accountantsberoep tegemoet kan komen aan datgene waar de samenleving om vraagt, doen de onderzoekers dan ook een oproep aan de politiek in Den Haag en Brussel, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en andere regelgevende en toezichthoudende instanties om de benodigde wijzigingen - mede op basis van dit onderzoek - in gang te zetten.

Onderzoekers

Het onderzoek is uitgevoerd door prof.dr. R.G.A. (Ruud) Vergoossen RA en drs. H.J.R. (Robin) Litjens RA. Beiden zijn verbonden aan het bureau Vaktechniek van BDO Accountants & Adviseurs.

Vergoossen is tevens hoogleraar Nyenrode Business Universiteit en Maastricht University. Litjens is tevens onderzoeker Nyenrode Business Universiteit.

The image features a solid teal background. Two vertical red bars are positioned on the left side, one near the top and one near the bottom, both with a slight diagonal cut at their ends. Centered in the teal area is the text 'WWW.BDO.NL' in a bold, white, sans-serif font.

WWW.BDO.NL